WALNA, Y TRYUMFALNA:

DO

Nieśmiertelney Chwały, y Sławy;

DROGA.

HERBOWNA, JASNIE WIELMOZNEGO IE-GOMOSCI PANA,

STANISŁAWA MATEVSZA;

NA ROZDOLE y ROIOWCACH,

RZEWUSKIEGO

WOIEWODY BEŁZKIEGO,

HETMANA WIELKIEGO KORONNEGO:

KRZYWDA.

UTOROWANA

A NA POGRZEBIE IEGO,

w Kościele WW. OO. Kármelitow Lwowskich; Dáwney Obserwáncyi; Roku Pańs: 1730. Dnia 17. Lipca

POKAZANA.

Przez Przewielebnego w Bogu, Xiędza ANDRZEIA BARSZCZEWSKIEGO *Swiętey Theologii MAGISTRA y DOKTORA, PROWINCYAŁA tychże WW. OO. KARMELITOW.*

We LWOWIE w Drukárni Bráckiey SSS. TROYCY.

NA PRZESWIETNY,

IASNIE WIELMOZNEY IEYMOSCI PANI,

LUDOWIKI z KUNICKICH

RZEWUSKIEY;

WOIEWODZINY BEŁZKIEY, HETMANOWEY WIELKIEY KORONNEY:

KLEYNOT.

Kordyał, czy Antydot? IEDNOROZIEC, w sobie:
Bo tey iest Cnoty, w ludzkiey; iego Rog; chorobie.
Przecieſz niemogł dać rády, Twey śmiertelney Ránie:
Wielki, Korony Polſkiey; RZEWUSKI, HETMANIE;
Ale wetuie tego, affektem ſowicie:
Chcąc byś, miał, y po Smierci; nieśmiertelne życie.

Iáśnie Wielmożney,

IEY MOSCI PANI;

LUDOWICE

z KUNICKICH

RZEWUSKIEY,

WOIEWODZINIE BEŁZKIEY;

HETMANOWEY WIELKIEY KORONNEY:

FUNDATORCE

Páni, y Dobrodzieyce Moiey.

NIe dla tego, bym miał nowę wzniecać żale; czyli dawnę, w Twym odnawiáć Sercu; Iáśnie Wielmożna Mościa Dobrodzieyko: składam te Pogrzebowę Kázanie moie; w Páńskie ręcę: Iáśn: Wiel: Mści Páni y Dobrodzieyki: y Iey Honorowi Konsekruię. Ale to czynię, iedynie tylko dla tego: á żebym to znowu, całemu Polskiemu; ná oko pokázał Swiatu: o czym iuż, tenże sam; y słyszał: y ná co, oczywiście patrzał: ták w Godnych, Wielkiego HETMANA dziełach; iako też y w Twey osobliwszey, Iáśnie Wielmożná Mościa Dobrodzieyką; Cnocie. Y luboć czasem, censuruią tych; ktorzy zwykli, iedno powtarzać, y mowić: átoli iednák, z tym wszystkim; zadney iá przez to, niepowinien podpadać Censurzę; kiedy mam drugą, rácyą po sobie: że o Wielkich, y Godnych rzeczach; niedość iest ráz mowić, y wspomnieć; ále potrzeba, więcey. Ktoż zaś znowu, tego niewie?. álbo ktoby miał, przeczyć temu?: że iák są Wielkie, y Godne; Wielkiego Koronnego HETMANA, RZEWUSKIEGO; w Oyczyznie Polskiey, zásługi y Cnoty: tákteż y niemnieyszey, są godnę Chwáły; y Pamiątki?. Co żeby tym bardziey gruntowniey; w podziwieniu y w Pamięci, u Swiata było: niedość na tym,

ráz

ráz tylko onę; z publiczney, opowiedzieć Ambony: ále y w obszerną potrzeba ię, ingrossowáć Xięgi; czyli foliały. A lubo znam się do tego, że ná pochwałę, ták Wielkiego HETMANA y SENATORA; *niezdolnym, byłem Oratorem: (boć tu ná to; pierwszych w Swiecie, szukaćby potrzeba było Mowcow): y dla tego, niepowinienbym, to wszystkim dać do legendy; czego drudzy w mym Kazaniu, mało co słuchać mieli. Iednakże zádosyć czyniąc Twey woli y rozkazowi;* Iáśnie Wielmożna Mościa Dobrodzieyką: *á żarduię sam siębię, ná wszystkich czytaiących Censurę; żem nie tak mowił, iakby ná Godność y zásługi; tego ták Wielkiego náleżało,* HETMANA y SENATORA. *Iuż się tedy, w tey prefacyi; nierozszerzam z pochwáłą, wielkich Wielkiego* HETMANA, *Cnot y Akcyi; bom o tych obszerniey, w Kázaniu moim, mowił: lubo to, iáko y powtornie wyznaię, wzbyt mało, ná Godność y y zásługi iego; było. Podobnym tákże sposobem, nieszerze się w teyże samey Prefacyi; z pochwałą, Wielkiego Imienia Twego; y Godności* Iaśnie Wielmożna Mościa Dobrodzieyko: *boć to, że nietylko całemu Polskiemu, iest wiadomo Swiatu, o tym: nietylko żem o tym samym, iuż w tymże Kázaniu moim namienił: ále co większa, przy tym; że niechcę ták wielkiey Twey chwáły y Godności; iákotez y cálego Przeswiętnego,KVNICKICH Domu Twego; chwálebnych, y Tryumfalnych Akcyi: wráz przy tych smutnych, Pogrzebowych; łączyć, y kombinowáć Cieniach: iákom się iuż, y z tym samym, w tymże moim, oświadczył Kázaniu. Weselszych tedy sobie, życzę y czekam circumstancyi; do dalszych usług moich, y Pochwáł; ták Wielkiego Imienia Twego;* Iáśnie Wielmozna Mościa Dobrodzieyko: *iáko też y Twey osobliwszey Godności; y Cnoty. A teráz, po tych smutych chwilach: życzę iák náyszczęśliwszych, y nayweselszych;* Iáśnie Wiel- możney Wáść Páni Dobrodźieycę; *od* BOGA, *Sukcessow.*

IASNIE WIELMOZNEY, WASZECI MOSCIOM PANI DOBRODZIEYKI.

Náyniższy sługa, y Bogomodlca.
X. Jędrzey Barszczewski
Prowincyał Kármelitański.

Viam Sapientiæ monſtrabo tibi, & ducam te per ſemitas æquitatis: quas cum ingreſsus fueris, non arctabuntur greſsus tui; & currens non habebis offendiculum. Prov: 4.

Drogę Mądrości pokáżę tobie; y poprowádzę cię, ścieſzkámi ſpráwiedliwości: ktoremi gdy poydzieſz, nie będą ściśnionę kroki twoię; á bieżąc nie będźieſz miał obrázy. *Prov: 4to.*

Y Czyliż w ten czas, dopiero komu, pokázywać drogę; kiedy iuż, ná terminie ſtanął? N. S. Y owſzembym iá rozumiał, że to ieſt *paradoxum* álbo *impertinens quæſtio:* mniey potrzebne, iák badanie; ták y pokázywánie, ná ten czas drogi; kiedy iuż *Viandant* ná mecie ſpoczywá: *Via enim de ratione ſui, terminatur ad terminum; non ad viam:* mowi *Alenſis 11. Meth:* Czemuż tedy, iednák ia; ſpoczywáiącemu iuż, ná tym poſpolitym, cáłemu Národowi ludzkiemu; ách fatalnym terminie, y mecie! *tendimus huc omnes metam properamus ad unam; omnia ſub leges, Mors vocat atra ſuas: Ovidius.* Czemu, mowię ia; ſpoczywáiącemu iuż, ná tym fatalnym terminie; y mecie: *cunctis ſtat terminus ævi: Silius:* *IASNIE WIELMOZNEMU PANU* STANISŁAWOWI MATHEUSZOWI, ná Rozdole y Reiowcach, RZEWUSKIEMU: *WOIEWODZIE BEŁZKIEMU, WIELKIEMU HETMANOWI KORONNEMU:* drogę dźiś iákąś, pokázywać zdaieſię; *Viam Sapientiæ monſtrabo tibi;* y przez ścieſzki iákięś, prowádźić go zámyślam: *& ducam te, per ſemitas æquitatis?* A do tego, práwdę ieſzcze przy tym mowiąc: álboż to iá niewiem, y tego dobrze; że ten Wielki *HETMAN*, y *SENATOR*: będąc ieſzcze w ſwey podroży, *in via*, to ieſt, zá życia ſwego: *quoniam dum ſumus in Corpore peregrinamur à Domino: ad Ephes: 18:* żadnych niepotrzebowáł, w ſwych tryumfalnych drogach; inſtrukcyi, y mánudukcyi: bo on ſám, ieſzcze drugim; do nieśmiertelney chwáły y ſłáwy, torowáł drogę, y był Wodzem: *Me pennis ſectare datis, ego prævius ibo; ſit tibi cura ſequi, me Duce tutus eris:* iáko o kimſi nápiſał Owidiuſz, *lib. 1mo de Arte.* Alboż to iá mowię, y tego ieſzcze niewiem dobrze: że wſzelkie ścieſzki, y drogi; tego ták Wielkiego *SENATORA y HETMANA*; ſámą mądrością, utorowáne były? *Ambulavit, per vias Prudentiæ: Prov: 4to:* że záwżdy, z wſzelką we wſzyſtkim; mądrą y rozumną poſtępowáł reflexyą: *nunquam ex tra rectum.* Y mogł beſpiecznie, o ſobie mowić; Co niegdyś, Ezechiaſz Krol; o ſobie powiedźiał; *Iſaiæ 38: Memento, quomodo ambulaverim coram te in veritate:* Przypomnicieno, ſobie teráz; á na potym, pamiętaycie: iák to iá, w uſługach Oyczyzny moiey; ſzczerze y prawdźiwie, o dobro poſpolite chodźiłem: *Me-*

mento quomodo ambulaverim in veritate. Alboż to ia niewiem, y tego ieſzcze: że ten Wielki *HETMAN y SENATOR*; ták chwálebnie, ſwą Rodowitą, poſtępował *PODKOWĄ*: że mogł beſpiecznie,o ſobie mowić; co ieſt nápiſano, u Eklezyaſtyka; *cap: 51. Ambulavit pes meus iter rectum, à juventute mea*: że iá, od młodości moiey; á práwie, od záczęcia, chodu mego: z kázdymem ſzczerze, y rzetelnie poſtępował: *ambulavit pes meus,iter rectũ*. A prawdę mowiąc: nie iá tylko ſám ieden wiem o tym dobrze; ále Swiat cały Polſki, á niemal y poſtronny; wie o tym dobrze: iáko ten *Wielki* Hetman y Senátor, chwálebnie y prawdźiwie,o cáłość Oyczyzny ubiegał ſię; iáko o Dobro Poſpolite; z pilnością, y ſzczerością chodził; *ambulavit iter rectum*: ták dalece, że tu beſpiecznie iemu bez żadney,podchlebſtwa cenſury; (bo iuż zmárłemu) przyznáć ſię może, y náleży: *Lauda poſt conſummationem: quando nec laudantem movet adulatio; nec laudatum tentat elatio: S. Maximus, hom: 2da de Natali S. Euſebij*: y to náwiekopomnę, chwáłę y ſłáwę; Herbowney iego, przypiſáć trzebá Podkowie, że *irrequieta, nec errans*: że iáko nigdy, w uſługach Oyczyzny; ſpoczynku niemiała: *irrequieta*: ták też w ſzczerości, iey uſług; nigdy á nigdy, by náymnieyſzego kreſu niechybiłá: *nec errans*: iáko drugich, przez ſwe mądre *Conſilia*, ná ſpráwiedliwę, drogę prowádźiłá; *in rectum ducit*: ták y ſáma ſobię, doſkonáłym w tym Manuduktorem byłá. *Pondere firma ſuo*: iáko drugim, przez ſwe chwálebnę ákcyę; pięknę ścieſzki, y drogi torowáła; *Pulchrum pandit iter*: ták y ſáma ſobie, w tey Podrożyǂ doſkonáłym Wodzem byłá: *ſuo ſe robore, firmat*. Jáko drugich, ſzczęśliwie prowádźiłá; y dyrigowáła: *Te præeunte ſalus*: ták y ſáma, beſpiecznie y doſkonále. we wſzyſtkim chodźiłá: *tuto incedit*: iáko ná uſługi Oyczyzny, lotną y prędką byłá; *Veſtris ſolidata in uſibus*: ták też y w ſwych, tryumfalnych akcyach, bez żadnych kunktácyi chodźiłá: *agilitate, & pondere*: iáko w ſwych imprezách, żadnym nieprzyiácielſkim, niedałá ſię złámać; impetom y ſzykom: *nec frangor, nec cedo*: táktęż, y do ſwey mocy, rowny ſobie, w Wielkim *SENATORZE y HETMANIE*; dobráłá animuſż, y rozum: *Par animo robur*. A ſłowem mowiąc: niech ták y innych, piękne y mądre; będą ścieſzki, y drogi: to dość chwálebne u świata będą: *Sic decet componere greſſus*. Niech ták y inni, chwálebnie y mądrze w uſługach Oyczyzny, chodzą y poſtępuią: to dość pámiętni, u Swiatá będą; *Veſtigia tanta, nulla delebit vetuſtas*. A ponieważ ták ieſt: czemuſz tedy iá, wiedziawſzy dobrze; o tych wſzelkich ſzczegulnościach, y okolicznościách wziołem iednák ſobie, zá impet, dźiſieyſzego Kázaniá mego; pokázanie iákieyſi drogi, y ścieſzki? *Viam Sapientiæ monſtrabo tibi, & ducam te per ſemitas æquitatis?* Ey podobnobym iá, lepiey uczynił ták: á żebym z tych tryumfalnych, drog y śládow; tego ták Wielkiego *SENATORA y HETMANA*: *Numerat Victoriis greſſus*: wzioł inſtrukcyę, y mánudukcyą; ták dla ſiebie, iáko y dla innych: *me Duce, carpe viam*: iáką ſobie, do nieśmiertelney chwáły y ſławy; poſtępować, drogą mámy: *Dat faciles ad ſuperos vias*. Jákoż y práwdę mowiąc; y tá ieſt á nie inna; intencyá moiá, y byłá: to ieſt, że to ia, nie zmárłemu, y iuż ná terminie od BOGA náznaczonym zoſtáiącemu: *Iamq; emenſus iter*: *IASNIE WIELMOZNEMU WOIEWODZIE y HETMANOWI*, chcę dziś, pokázywać drogę; bo on oprocz odemnie, dopiero wſpomnianych rácyi; tym bárdziey teráz, iuż tego więcey niepotrzebuie: *Ductore non indiget*: ále tylko, z tryumfalnych iego, torow y śládow: *Sat magna gloriæ veſtigia preſſit*: drugim, náprzykłád; á ná iego, wiekopomne chwáłę y ſłáwę: wálną y tryumfalną, Cnot y tryumfow; chcę dźiś pokázáć drogę: *Viam Sapientiæ monſtrabo, & ducam per ſemitas æquitatis*. Nie moy to ieſt koncept, álbo podchlebná iáka, Kázania inwencyá: tákową pokázywać drogę; y ná ten triumfalny; drugich ánimowáć Gościniec: ále mądrego owego, Státyſty Rzymſkiego Seneki; náuká: *Optimum eſt majorum ſequi veſtigia; ſi recte preceſſerint. Seneca in Proverb:* Nie moiá to ieſt do tego animácya; y pobudka: ále Wielkiego owego, Rzymſkiego Senatorá Boetiuſzá; ráda: *Ite nunc fortes, ubi celſa magni,*

Duxit

Duxit exempli via: quid inertes, Terga nudatis? Superata tellus, sidera donat. Y gdybym tego, nie uczynił; tedybym wielką, uczynił krzywdę; ták wielkim, y Heroicznym dźiełom; ták Wielkiego Senátora, y Hetmáná: *Nemo quenquam prohibet, publica ire via:* iáko mowi *Plautus.* Y záſłuzyłbym ná większą, od Mądrych censurę; á podobno, y imprekácyę: niż zwykli czynić, Atheńczykowie tym; ktorzy złośliwie drugim, pokázywáć niechcieli drogi: *Athenienses soliti graves facere imprecationes, adversus eos; qui maligno animo, recusassent monstrare viam:* iáko pisze *Tullius lib: 3tio, Officiorum.* Zebym tedy w tym, zádoſyć uczynił ſłuszności; y oráz, obligacyi moiey: tedy ná wiekopomnę; chwáłę y ſłáwę; tego ták Wielkiego Senátorá, y Hetmána: á drugim ná przykład, y piękny powab: pokaże ná teráźnieyszym, Kázániu moim: *Walną y tryumfalną drogę; ktorą sobie, do nieśmiertelney chwáły y ſławy, Heroicznemi swemi, IASNIE WIELMOZNY WOIEWODA y HETMAN, utorowáł ákcyami: Viam Sapientiæ monstrabo tibi:* *swą Herbowną, bez krzywdy drugich KRZYWDĄ: & ducam te per semitas æquitatis.* Cokolwiek powiem, niech to będzie; ná większą część, y chwáłę BOGA náſzego: ktory ieſt *Via, Veritas, & Vita. Ad M. D. Gloriam.*

COm tylko záłożył, propozycyą Kázania mego: áż mi, przyszły zaráz na myśl; te dwie reflexye; *duæ reflexiones Politicæ.* Pierwszá ieſt ta: że mię tu może, kto dźiś censurowáć; y mowić: żem iá sam, dziś wyboczył; y z drogi zwyczáyney, zeszedł: *extra Viam:* to ieſt, *extra solitum*: niezwyczáynym sposobem postępuię: kiedy, na Pogrzebowym Kázaniu; miaſto żáłoſnych expreſſyi: *quis funera fando, temperet à lacrymis? Virgilius:* żyiącemu bardziey, ániżeli zmárłemu ſłużący, formuię Pánegyryk, Panu: *quis funera fando temperet à lacrymis?* To pierwsza reflexya. Druga reflexia, ieſt ta: że tu może ktory, mniey dyskretny Zoil; tę ná mnie powiedzieć, *crisim:* á coż to, zá ták wzbyt podchlebna, á drugim uymuiąca, Kázania tego propozycya? *omnis exaltatio,* czyli *comparatio; hominibus ingenuis odiosa:* alboż to y drudzy, niemaią tey wrodzoney Cnoty? *nullus Vir egregius, sine magno animo nascitur:* iáko mowi, *Dio:* alboż to y drudzy, niemogą się ná to zdobyć; by sobie, do nieśmiertelney chwáły y ſłáwy; utorowáć mogli drogę? *Generosi animi est, optare quod summum est:* iáko mowi *Livius.* Te tedy mowię, przyszli mi ná myśl, dwie reflexie; y to, nie bez fundamentu: gdyż Swiáta teráźnieyszego, wzbyt ieſt subtelna Polityká; przez zazdrość, y práwdziwą rzecz censuruiąca: *Rursus, contemplatus sum omnes labores hominum; & industrias animadverti patere invidiæ Proximi: Eccl: 4to.* Zebym tedy wszelkich uszedł, censur; ktorych powinienem się ſtrzedz, y chronić; iáko y káżdy z nás: *ut is qui ex adverso est, vereatur malum dicere de nobis:* zámyśliłem tedy, wprzod dáć replikę; ná zarzucone dyskursá: á potym záłożonę, Kázánia mego; pokázać práwdę: gdyż *opposita penes se posita, magis elucescunt.* Co tedy náprzod náleży, do expreſſyi żalow; przy tákowych smutnych Pogrzebowych funkcyach: przyznáię y iá, że te bydź powinny: gdyż to nietylko Piſma Bożego, w tym ieſt obligacya y Mandat, *Supra mortuum plora: Eccl: 22.* Nád umárłym płácz: ále też práwie wrodzoná, wszyſtkim ludziom kompaſſya; *Supra mortuum plora:* y przeciwna temu akcya, byłáby y ieſt; álbo *impietatis,* niezbożności w pokrewnych; álbo też *ingratitudinis,* niewdzięczności znákiem; w obligowánych. Czynili tákowe, żáłoſne expreſſye; y ſtarzy Rzymianie, przy swych Pogrzebowych funkcyách; y ieszcze coś więcey

cey: kiedy náwet ten dźień, w ktoren álbo znáczną iáką klęſkę odnieśli; álbo tez iákiego Wielkiego, ſtrácili Wodza: nieſzczęśliwym, y opłakanym názywáli: *Quarto Nonas Septembris, ater dies Romanis. Quarto Kalendas Octobris, ater dies Romanis.* Atoli iednak z tym wſzyſtkim: przeſtrzega nás z drugiey ſtrony, toż ſamo Piſmo Boże; *Eccl: 22. Modicum plora, ſuper mortuum:* á żebyśmy, nie nazbyt pozwálali czaſu; takowym żalom y płaczom: *Modicū plora, ſuper mortuū.* A náwet, y ciż ſámi ſtárzy Rzymianie; mieli *præfixum tempus,* mieli determinowány czás; tákowych żalow y lámentow: á żeby, co iuż ſam czas uſpokoił; *tempus, ſanat omnia:* więcey niewzniecáli; *infandum jubes renovare dolorem?* Tym tedy y iá dźiś ſobie, poſtępuię trybem; y mowię Gdy był, y gdzie był czas temu; to ſię y łzom, y żalom, mieyſce dáło: *Solvamus lacrymas, bono Principi:* á co iuż teráz, ſám czas uſpokoił; *tempus ſanat omnia:* ná coż tedy to więcey, wzniecáć y powtarzáć? *infandum jubes, renovare dolorem? Modicum plora, ſuper mortuum* Co zaś do drugiey, należy reflexyi; ná to ták odpowiadam: że iáko, według náuki Filozofow; *affirmatio unius, non eſt negatio alterius:* ták też, gdy kogo chwálą; nie idzie z tąd konſekwencya, by drugim uymowáno: *affirmatio unius, non eſt negatio alterius.* Niechże tedy tu ſobie, nikt nierości pretenſyi: że gdy Heroiczne, *IASNIE WIELMOZNEGO WOIEWODY y HETMANA;* chwálić będę ákcie: by ſię drugim przez to; krzywdá iáka dźiać miała: gdyż mowię, y powtárzam; *affirmatio unius, non eſt negatio alterius,* A ták dawſzy replikę, ná zárzucone inwektywy: teráz ták, záłozoną Kázania mego; pokázuię prawdę. *Prov: 8vo.* Sámo to Piſmo Boże, powiadá: że iáko świátło, utáić ſię nie może; ták ścieſzki, y drogi ſpráwiedliwych; chwálebnie utorowáne: zákryte y zatrácone, bydź niemogą: *Semita juſtorum, quaſi lux ſplendens.* Sámo to Piſmo Boże y powtornie mowi; *Prov: 3tio:* że kto ſobie ſpráwiedliwie, do honorow y ſławy; toruie drogę: tedy y po śmierci, chwálebnie żyć będzie: *In ſemita juſtitiæ, vita.* A náwet, y ſtarzy Pogánie; ktorzy tylko iákokolwiek mieli, ełewácyą rozumu; toż ſámo przyznawáli: *Nunquam ſtygias fertur ad umbras, inclyta virtus:* (mowi Orátor Rzymſki, *Seneca*) *ſed cum ſummas exiget horas, conſumpta dies; iter ad ſuperos, gloria pandet.* Co ieżeli w kim práwdźić ſię może; y práwdźi: tedy zápewne, w Wielkich y Heroicznych Dźiełách; ták cáłego, *IASNIE WIELMOZNEGO* RZEWUSKICH *DOMU,* iáko też ſzczegulnie, w Wielkich y Heroicznych Akcyach; *IASNIE WIELMOZNEGO WOIEWODY BEŁZKIEGO,* y *HETMANA WIELKIEGO KORONNEGO.* Wielki álbowiem ten, y zácny *IASNIE WIELMOZNYCH* RZEWUSKICH, *DOM:* prowádzący, y wywodzący ſwą Genealogią; od Starozytnych Wodzow, JADZWINGOW: (był to ten Národ tam panuiący; gdzie teráz u nás w Polſzcze, Podláſie:) od tych mowie prowádzący ſwą Genealogią: á mianowicie od KORWINA RZEWINA: ktory, z RZYMSKIEGO Páńſtwá; w te tám JADZWINGOW, przenioſł ſię Kráie, y záłożył ſobie Kolonią: ktorych potym, będąc y Wodzem; tryumfował chwálebnie z Węgrow, Litwy, Ruſi, Bułgarow, Pruſakow; y z innych wielu, Pogránicznych ná ten czas Národow: od tego tedy mowię, idąc; *IASNIE WIELMOZNY* RZEWUSKICH *DOM,* á potym, *per rectam lineam;* od iego Sukceſſorow: iáko to od BUNIAKA Rzewina, potym od Herkuleſa Rzewiná; ktory Xiążąt Ruſkich Buniaká y Tumána; wráz z ich Páńſtwem, Polſzcze podbił y przyłączył: potym znowu, od Lubicza Rzewiná; (od ktorego y Herb Lubicz názwany, ſwoy wziął początek:) á potym także od Pomianá Rzewiná; aż do Wizimierzá, y do Głowniáka Rzewiná: ktoren odumarł dwoch Synow w dźiecinnym ieſzcze wieku, to ieſt Juliaká y Korniká, Rzewinow: w opiekę ich, Krákuſowi zlecaiąc; y zálecáiąc. Lecz Krákus, *livore invidiæ;* zázdrością zdięty; chwáły y godności ták Wielkiego Imienia: zápomniał Wiáry, y wdźięczności; ktorą był winien, ták Wielkiemu Domowi, y Imieniowi: y przytłumił, to Wielkie Imię; y Dom: w pomnieyſzey go chowáiąc Fortunie; (ále nie w Urodzeniu, y Cno-

cie.)

cie.) Ktorá to oppreſſyá y krzywdá, ták *Wielkiego* Imienia; y Domu: trwáłá áż do czáſow, Leſzká Czárnego: zá ktorego, ten *Wielki* Dom; poſzedł znowu w gore: w Oſobie *IASNIE WIELMOZNEGO PAWŁA* RZEWUSKIEGO; ktory ſwoy Herb, przedtym *LUBICZ* zwány; *KRZYWDĄ* nazwał: y ſłuſznie, bo wielką przez ten wſzyſtek czas; od *KRAKUSA*, aż do *LESZKA* Czarnego; krzywdę ponoſzący. Od ktorego to znowu, *IASNIE WIELMOZNEGO PAWŁA* RZEWUSKIEGO; idźie *IASNIE WIELMOZNY GERILLUS* RZEWUSKI, Biſkup Płocki; *y IASNIE WIELMOZNY PRZECŁAW* RZEWUSKI, Káſztellan y Staroſta oráz; Brzeſki Litewſki. Od tego zaś, Jáśnie *Wielmożnego* Káſztelláná; idą inni *ſuo ordine*, aż do *WIELMOZNEGO STANISŁAWA* RZEWUSKIEGO; Sędziego; Lwowſkiego: ktory był Oycem, *IASNIE WIELMOZNEGO FLORYANA MICHAŁA* RZEWUSKIEGO; Podſkarbiego Nádwornego Koronnego: tego zaś byli Synowie, *IASNIE WIELMOZNY* nász *WOIEWODA y HETMAN*; y *IASNIE WIELMOZNY KASZTELLAN PODLASKI*. Tu tedy iá ſtánąwſzy, táką ſobie czynię reflexią; y mowię: że co niegdyś *Wielki* SENATOR Rzymſki y Orátor; powiedźiał *Cicero in Philippicis*: toż ſamo mogł mowić, *IASNIE WIELMOZNY PAWEŁ* RZEWUSKI; ktory ſwoy Dom, znowu w gore podniosł: mogł mowię, ſpráwiedliwie mowić, w Senacie, záſiadáiąc Polſkim. *Hodierna die primum, Patres conſcripti; longo intervallo, in poſſeſſionem libertatis pedem ponimus.* Tá Herbowna, *PODKOWA* náſza; ktorá nam, w Antenatach náſzych: nie tylko do nieśmiertelney, chwáły y ſławy; utorowáłá byłá, drogę: ále też y donaypierwſzych, ubiłá byłá gośćiniec; Honorow, y Dignitarſtw: gdy przez zázdrość, *Wielkiego* náſzego Imienia y chwáły; od złośliwych Opiekunow, w biegu ſwych Honorow, zátamowaná byłá: dziś znowu, lubo po długim czáśie; *longo intervallo*: lubo z krzywdą naſzą, *longo intervallo*: dziś znowu, do náleżytego ſobie Centrum; *Quies in alto*: w gore idźie: *Hodierno die primum Patres conſcripti; longo intervallo, in poſſeſſionem libertatis pedē ponimus.* To tedy co należy, do całego; *IASNIE WIELMOZNEGO* RZEWUSKICH Domu, w poſpolitośći. Co zaś wſzczegulności, do *IASNIE WIELMOZNEGO WOIEWODY y HETMANA*, náleży; ták mowię. Z tych tedy, ták wielkich y y Godnych, Antenatow idący; *IASNIE WIELMOZNY WOIEWODA y HETMAN WIELKI KORONNY*: Ktoremu y z Macierzyńſkiey ieſzcze, *IASNIE WIEMOZNYCH* DZIERZKOW Krwi; niemnieyſzá chwáłá: iáko też y z *BABKI*, *IASNIE WIELMOZNEGO DOMU* CZERNIEIOWSKICH; y *PRABABKI*, *IASNIE WIELMOZNEGO DOMU* SNOPKOWSKICH; tenże ſam honor, y ozdoba: á przytym oráz, z nieźliczonych innych; *Wielkich* Kolligacyi: *NAIASNIEYSZYCH w KROLACH* SOBIESKICH; *IASNIE OSWIECONYCH*, w wielu *XIĄZĘCYCH DOMACH*: *IASNIE WIELMOZNYCH*, w ták wielu *SENATORSKICH FAMILIACH*: ktorych tu, liczyć niepodobna; bo prawie bez liku; *Numera Stellas ſi potes*: wielká mowię ztąd, y niewypowiedźiana ozdoba; honor, záſzczyt, y chwáła: z tákowych mowię, idący Antenatow; *Wielki* náſz *HETMAN y WOIEWODA*, *STANISŁAW MATEUSZ* RZEWUSKI: coż miał innego, w ſobie obiecywáć; y pokázywáć: ieżeli nie Heroiczne dźiełá?; ieżeli, nie tryumfálne akcye?; ieżeli nie nádźieie, że miał *ſequi veſtigia Majorum?*: że miał w ślády, ſwych *Wielkich*, wſtępowáć Antenatow?: *nec deſine tales, Nate ſequi. Claudianus.* Y o to iá gdybym ſię mogł był; ná ten czas znaydowáć w Swiecie: kiedy ſię rodźił, *Wielki* moy *HETMAN*; y *SENATOR*: tedybym mu beſpiecznie, był to zá Genetliak nápiſał; co ná pochwałę, *Wielkiego* Achilleſa, nápiſał *Catullus*, *y Homerus*. *Naſcetur nobis, expers terroris Achilles; Qui per ſæpe vago, victor certamine curſus: Flammea prævertit, celeris veſtigia cervæ.* Te Pánie, ktore ſię dziś; z ták *Wielkich* Antenatow, y Familiy rodźi: ták wielkiego męſtwá, y odwági będźie: że w Cnocie, y honorze; *Wielkiemu* Achilleſowi, zrowná: *Naſcetur nobis expers timoris Achilles*: á ochotę záś iego, y prędkość w uſługach Oyczyzny; ledwo kto dopędźi: *qui perſæpe vago, vi-*

 ctor

ctor certamine curſus; flammea prævertit, celeris veſtigia cervæ. Jákoż y nieżáwiodłbym ſię, ná ſwey opiniy y zdaniu; gdyż nieżáwżdy, *errant qui putant*: bo gdy dalſzy zwáżam, y widzę proceder; życia iego: aż widzę, to w nim; czego zawżdy Oyczyzna; po ták Wielkich Antenatach, nie mnieyſzym Potomku ſpodźiewać ſię mogłá: *Lingonus è rectâ, Flaminiáq; viâ. Martialis.* Skoro bowiem tylko, dźiecinne ſzczęśliwie przepędził láta: w ktorych iuż, y ná tenczas; rezolutnego, pokazywáł Męża: *Virtute, ſuperavit ætatem:* Skoro mowię tylko, te przepędźił; y *ad adultam, gloriæ crevit meſſem*: do doſkonalſzych przyſzedł lát y czaſow: aż záráz pokázał, że tą drogą idźie; ktorą chodzić Cnota, y Rycerſka odwága każe: *Qua Dij vocant, eundum. Alciatus.* Y o to tedy, ták záczyna; pierwſzy ſwoy bieg, tryumfálnych akcyi; y Rycerſkich uſług: ták mowię záczyna, iáko przypiſał Symboliſta; idącemu w gorę, Geniuſzowi: *Ad ſumma per ima:* do naywyżſzych Cnot, y tryumfow; od naymnieyſzych, záczyna ſię droga funkcyi: *ad ſumma, per ima.* Y iáko tenże ſam Symboliſta; obſzerniey to, tym wyráźił wierſzem. *Scande, ſed in primos gradiens enitere colles; Qui ſtetit in ſummo vertice, trivit humum: Et ſenſim ſenſim, venies ad ſumma, per ima; Unus erit greſſus virtus, & alter honos: Hoc opus, hic labor eſt; quo te meruiſſe putamus: Ut decus, ut veniat; parta labore quies.* Gdy chceſz iść w gorę, wprzod od Náyniżſzych; záczynay twę drogę, Stopniow: *Scande, ſed in primos gradiens enitere colles:* Kto bowiem ná wyſokiey ſpoczywáć chce męcie, tym mu trybem poſtępować náleży: *Qui ſtetit in ſummo vertice, trivit humum.* Bo tákim, poſtępuiąc trybem; daley y wyżey, zaidźieſz y doydźieſz: *Et ſenſim, ſenſim, venies ad ſumma per ima:* Gdyż ci ieden ſtopień, będźie Cnotą; á drugi honor: *Unus erit greſſus virtus, & alter honos.* Táka tedy niech będźie Cnota; y práca w tym: ktory chwalebnie, chce poſtępować ſobie: *Hoc opus, hic labor eſt; quo te meruiſſe putamus:* y ktory chce, by nieśmiertelną miał chwałę; y ſławę: *Ut decus, ut veniat; parta labore quies.* Tákim tedy od Symboliſty, wyrázonym y opiſanym ſpoſobem; poſtępował ſobie: *IASNIE WIELMOZNY* naſz *HETMAN y WOIEWODA*: kiedy y proſtego náwet Żołnierza, niewſtydził ſię odpráwiać funkcyi; *ad ſumma per ima:* y rownego zádoſyć czynił, Towárzyſza obligacyi: *Scande, ſed in primos gradiens enitere colles:* á tak potym, daley á dáley idąc, *& ſenſim ſenſim, venies ad ſumma per ima:* wyſzedł ná tę drogę; ktorá y wrodzoney iego, kwádrowała Cnocie, y Rodowitey, przyzwoita byłá *PODKOWIE: Unus erit greſſus Virtus, & alter honos.* Ná ktorą ſzczęśliwie, y chwalebnie wyſzedſzy: pokázał to wſzyſtkim, ná oko; co ták Wielkich Antenatow, niemnieyſzemu náleżało Potomkowi: *nec deſine tales, Nate ſequi:* gdy mianowicie, w *IASNIE WIELMOZNEGO OYCA* ſwego, tryumfalne wſtępowáł ślady: *terendo veſtigia Majorum.* Ktory to *IASNIE WIELMOZNY FLORIAN MICHAŁ* RZEWUSKI; Podſkarbi Nádworny Koronny, *OCIEC IASNIE WIELMOZNEGO HETMANA:* ták tryumfalnie, y chwalebnie; w uſługach Oyczyzny, poſtępowáł ſobie: że mogę o nim beſpiecznie mowić, że *quot greſſus, tot victoriæ:* ile śládow iego było, tyle zwycięſkich akcyi; przy woiennych expedycyach: *quot greſſus, tot victoriæ:* Kiedy nietylko pod Wiedniem, y Strygonią, tryumfował z Turkow: gdźie oráz y Baſze Syliſtriyſkiego, wźioł w niewolę: nietylko pod Chocimem, tymże ſamym dźiwne y odważne, dał *repreſſalia*: ále tychże ſamych Turkow, zbił trzy Tyſiące; pod Dunaiowcem: *absq; Nuntio cladis*: tychże ſamych; pięć Tyſięcy, znioſł pod Znurcem: tychże ſamych, ná *præſidium* będących; w Mohylowie y Ráczkowie, do ſzczętu wygubił: tychże ſamych wráz z Tátarámi, pod Łopuſznem zgromił: gdźie ſamych Tátarow, ſiedm Tyſięcy ná polu legło: tychże ſamych Turkow, wráz z Tátarąmi; pod Zwańcem, roſpruſzył: gdzie ſamych Tátarow ſześć Tyſięcy, trupem padło. Tátarow zaś z oſobna, dwádźieścia cztery Tyſiące; znioſł pod Záſławiem: y ná innych wielu mieyſcach, z ktorych ſiedm rázy chwálebnie tryumfował. W tákie tedy mowię tryumfalne, *IASNIE WIELMOZNEGO, OYCA* ſwoiego; wſtępuiąc slady,

IASNIE

IASNIE WIELMOZNY nasz *HETMAN*: do podobnych, Rycerskich expedycyi; y Tryumfalnych Akcyi: táką samą; szedł drogą; y oraz tym zawżdy, postępował trybem; ktory także, y u Lukána iest opisany: *lib: 9no. Ad magnum virtutis opus, summosq, labores; Primus arenas ingrediar, primosq, gradus in pulvere ponam. W* usługach Oyczyzny moiey, nikt mię nieubieży: *ad magnum virtutis opus, summosq, labores; Primus arenas ingrediar:* bo iá, zá całość iey; y ná pierwszy, chcę skoczyć ogień; y ná pierwsze, uderzę czoło: *Primus arenas ingrediar, primosq, gradus in pulvere ponam.* Jákoż y samym to, pokazał skutkiem: nie ráz, nie dwa, nie trzy; ále práwie posetnie: á mianowicie pod Łopuszną, ze Szwedami; iáko niemal wszystkim, iest wiadomo. Zkąd też, to poszło: że zá to, zásłużył sobie, Pułkownikowskie, Regimentarskie Komendy: a potym, *W*ielkiego Legata; do Porty Otomańskiey, Funkcią: y *W*ielkiego *REFERENDARZA* Koronnego, zácne *Ministerium*. Tu tedy iá ták, ná pochwałę *W*ielkiego *HETMANA* mego; mowię: co niegdyś, o stárym napisał Rzymie; *Sulpitius: Duo sunt, quibus extulit ingens; Roma caput: Virtus belli, & sapientia Pacis.* Te są dwie, osobliwsze Cnoty; y ákcie: ktoremi sobie, do honorow y sławy, torował drogę: *W*ielki nasz *HETMAN*, y *SENATOR*: *Duo sunt, quibus extulit ingens Caput:* to iest: Rycerska Cnota, y odwaga: pod czas woiennych expedycyi y czasow: *Virtus belli:* á mądra y chwalebna w interessach Oyczyzny; pod czás Pokoiu, dyspozycya: *& Sapientia Pacis.* Tę tedy go mowię, Cnoty; chwálebnym y sławnym, uczynili: nietylko, Koronie Polskiey; ále y całemu, Ottomańskiemu Państwu: do ktorego gdy swą Poselską, odpráwował funkcyą; z osobliwszym nad innych był przyięty, od teyże Ottomańskiey Porty honorem: bo mu y nie ná inszym, dawáno mieysce y audyencyą Krześle; tylko ná tym: ná ktorym także *W*ielki Oiciec iego, *IASNIE WIELMOZNY PODSKARBI* Nádworny Koronny; będąc do teyże Ottomańskiey Porty Posłem, zásiadał: y też samo Krzesło, ná znak osobliwszey estymaciey y honoru; obydwuch; podziśdźień w osobliwszey, maią konserwácyey; y schowániu: iáko od rożnych, wiary godnych słyszałem. Tu tedy iá teraz, ták o *W*ielkim *HETMANIE* moim; mogę mowić: co o kimsi, w podobney napisał materyey; *Nonnus lib: 42. Et osculatus est innumeris osculis, occulte repens; Locum ubi pedem poneret: & quem calcavit pulverē*. Lubo chardy y dumny, Bisurmański kark; uczcił iednak twe slady, *W*ielki *HETMANIE*: *& osculatus est locum, ubi pedem poneres.* Lubo mniey o náuki, y politykę dbaiący; tenże sam, Bisurmański Národ: náuczył się iednak, przez prá ktykę; czego nieumiał, przez Theorykę: że *vestigia magna semper adora:* iż chwálebne y tryumfalne, *W*ielkich Mężow ślady; w osobliwszey mieć trzebá æstymacyi, y obserwáncyey: *vestigia magna, semper adora. Statius.* Jákoż y będą mieć, w teyże sámey weneracyi, y honorze: poki tylko, *W*ielkiego Imienia Twego, trwáć będźie chwałá y sława: *adorabunt vestigia, pedum tuorum.* Z ktorey to szczęśliwie y chwalebnie odpráwioney; powrácaiąc Funkcyi: y w rekompense Twych prác, y zásług; *W*ielkiego odbieráiąc Godność *REFERENDARSTWA* Koronnego: pokázałeś także y ná tym wielkim, y zácnym *Ministerium*; *IASNIE WIELMOZNY WOIEWODO y HETMANIE*: że *nescia virtus, stare loco*: *Lucanus*: żeś w każdey funkcyi, y charákterze; ześ w każdym *Ministerium*, y Godności: prędki y lotny, w usługach Oyczyzny: że wszędźie, wielkich Cnot y Akcyi; zostawiłeś, wiekopomne slady: *Viæ ejus pulchræ, & omnes semitæ ejus pacificæ. Prov: 3tio.* A coż dopiero mowić, o twych tryumfalnych akcyach y dziełach, *W*ielki *HETMANIE*? gdyś się dostał, *in campum gloriæ*; gdyś wyszedł, ná tryumfow, y honorow Pole?: to iest: gdyś *W*ielkiego Polnego, Koronnego *HETMANA*; ták wielką odebrał, Godność y honor?. Tuś dopiero pokázał ná oko, cáłemu niemal Swiatu: co to umie, woienna Práca, co umie, Rycerska odwága; ták *W*ielkiego *HETMANA y WODZA*: *cogit tantos, tolerare labores; summa Ducis virtus. Lucanus.* Tuś dopiero pokázał, co to umie, prędkość y szybkość, Twey Herbowney *PODKOWY*; przy *HETMAN*-

SKIEY Godności: *Celerrimus, advolat Hector. Manilius.* Tu dopiero pokázałeś, w ták wielu okázyach; w ták wielu Bátaliach: co to umie wáleczność y cnota, nieustrászonego Wodzá: *Perrumpit Acheronta, (id est ardua); Herculeus labor: Horatius.* Y o to, co nápisał *Sidonius*; o pewnym iednym, Wálecznym Káwalerze: *Qui vigor in pedibus, frustra tibi natus Ophelte; Sicaniam tribuit Palmam, plantasq; superbas?:* to iá toż sámo, z większym podziwieniem; dziś o Tobie, Wielki HETMANIE mowić będę!: *Qui vigor; in pedibus tuis?:* á coż to, za ták wzbyt lotna y prętká, Twey Herbowney PODKOWY, Cnota?. *Qui vigor?:* że gdźie tylko swym stanełá krokiem; támci zaráz tryumfalne, wyrážała laury?. *Sicaniam tribuit palmam, plantasq; superbas?.* Tu iá Ci Wielki HETMANIE; bespieczniey y práwdźiwiey; przyznać mogę: co niegdyś *Statius lib: 6to. Theb:* o pewnych wálecznych, nápisał Rycerzach: *Et bis in Isthmica, victor clamatus arena; Phædimus: alipedumq; fugas, prægressus equorum: ante Dimas:* bo Ty nieraz, nie dwá; ále ták wiele rázy, ná Marsowym tryumfowáleś Polu: *in Martiali, victor semper clamatus arena!* Y o to co nápisał, o zácnym Káwalerze Sertoriuszu; uczony *Franciscus Patritius, lib: de Regno & Regibus: Sertorius, tantæ fuit agilitatis; ut & montes conscenderet, pugnando cum hostibus: & aspera quæq; ac invia, cursu transiliret:* to tedy iá sámo o Tobie, Wielki HETMANIE; punkt w punkt, mowię: że *tantæ agilitatis fuisti, ut & montes conscenderes pugnando cum hostibus; & aspera quæq;, ac invia, cursu transilires:* że Twey Herbowney PODKOWY, wáleczne cnote; nic zátrzymać niemogło, w iey Marsowym biegu: *tantæ agilitatis:* bo ani gory, áni rowy; áni żadne wymyślne woienne, *obstacula*; iey Cnoty y chybkości, nigdy zátrzymać niemogły: *tantæ agilitatis, ut & montes conscenderet; & aspera quæq; ac invia cursu transiliret.* Tu iá, Wielki HETMANIE; gdy co ráz bardźiey, á bardźiey twe triumfalne zwáżam akcye; przyznać ci ieszcze muszę: że co Wirgiliusz opisuiąc, pewną iednę woienną ákcyą; *lib: 12. Æneidos*, nápisał: *Tunc cæco pulvere campus miscetur pulsuq; pedum, tremit excita tellus:* to iá mowię, Twey Herbowney PODKOWIE; toż sámo, przyznać muszę: że gdy náywiększe kurzawy, y zámieszánia były; pod czas woiennych, ták wielu expedycyi y Bataliy: *tunc cæco pulvere, campus miscetur:* y gdźie HETMANSKIEGO ledwo doyzrzeć można było Buńczuká: tam iednak głośny dźwięk, Twey wáleczney PODKOWY; słyszeć było: *pulsuq; pedum, tremit excita tellus.* Słyszeć było, y ięczenia y lámenta, nieprzyiacioł Oyczyzny; po ktorycheś kárkach, swą Tryumfalną, chwálebnie deptał Podkową: y to tym łamentem, y ięczeniem; iáki iest nápisany, u Juwenálisza; *Satira 3tia: Planta mox undiq; magnâ, calcor; & in digito, mihi clavus militis hæret.* Ey przecieśz tá, RZEWUSKICH PODKOWA; nietylko nam, do żywego doiádła: ále też iuż, w mozg się nam wbiła; *Planta mox undiq; magnâ calcor:* y oczy nam ná wierzch, swemi usnalámi powysadzáła: *& in digito, clavus mihi militis hæret.* Co gdy drudzy, nieprzyiaciele Oyczyzny słyszeli; y widźieli: iáko iedni, pod Twą Herbowną PODKOWĄ; bez Duszy zostawáli: *levo pressit, pede examinem: Virgilius, 10. Æneidos:* drudzy stękáli, y ięczeli: *Planta undiq; magnâ calcor:* nieczekáiąc dalszego końca, uciekać sromotnie z Pola musieli: y to ieszcze z tą expressyą, swey boiaźni y stráchu; iák iest nápisano u Owidyuszá: *5to Metamorph: Vidi procedere longam, ante pedes umbram; nisi timor illa videbat: sed certè sonituq; pedum terrebar.* Przed stráchem, y niewidźiałem dobrze, kto mię gonił: *Vidi procedere longam, ante pedes umbram; nisi timor illa videbat:* ale wiem zápewne, że to RZEWUSKICH PODKOWA byłá; bo od słyszenia iey dzwięku, truchlałem; y práwie obumierałem: *sed certè, sonituq; pedum terrebar.* A iá zaś widząc, tákie twe wáleczne, y tryumfalne; ná Marsowym Polu Akcye, Wielki HETMANIE: applikuię ci pochwáły, y Panegiryki; ktore, w Pismie Bożym, wálecznym są niektorym, przyobiecane y przyznane Rycerzom. A náprzod, z Psalmu 97. *Super Aspidem & Basiliscum ambulabis, & conculcabis Leonem & Draconem:* żeś bespiecznie chodźił, y deptał; po iádowitych Bazylizkach: ktorzyby radźi wzro-

kiem

kiem, Oyczyznę náſzą zágubić: *ſuper Aſpidem & Baſiliſcum*: y pogromiłeś, y potłu-
miłeś; Pułnocne Smoki, y Lwy: też ſamę Oyczyzne náſzą, nieprzyiaźnie infe-
ſtuiące: *& conculcabis Leonem, & Draconem.* Applikuie ci pochwáłę, y *Malachiæ 4to*;
nápiſano. *Calcabitis impios, cum fuerint cinis ſub planta pedum Veſtrorum.*Ześ potłu-
mił, niezbożnych, (oſobliwie niezbożne Toruńſkie akcyę:) gdy ſię ta ſpráwa pod
twą dyſpozycyą y ſąd; doſtáłá: *Calcabitis impios cum fuerint cinis ſub planta pedum
Veſtrorum.* Przyznaieć y to, co co *Deuteron: 11*: ieſt komuś przyobiecaną: *Terro-
rem Veſtrum & formidinem, dabit Dominus DEUS Veſter, ſuper omnem terram, quam
calcaturi eſtis*: że gdźieś tylko, Twą Herbowną; wſtąpił *PODKOWĄ*: tameś zaráz,
nieprzyiázne ſtráchem nábawił Gránicę: *Me veſtigia terrent*: iáko y Horácyuſz,
o podobnym wálecznym, nápiſał Wodżu. Y owſzem gdźieś tylko wſtąpił; tá-
meś zaráz, pod ſwą moc y władze, nieprzyiácielſkie podbiiał, Pańſtwá: *Omnis
locus quem calcaverit pes Veſter, Veſter erit*: iáko toż ſamo, komuś było przyobiecało;
Piſmo Boże, *Deuteron: 11*: y iáko Pòéta, o ſtarym nápiſał Rzymie: *Victorem ter-
ris, impoſuere pedem: Ovidius, 4to Faſtorum*: że gdźie tylko, nogą wſtąpili byli; ſtarzy
Rzymianie: tam zaráz y poſseſs, panowánia ſwego bráli: *Victorem terris, impoſuere
pedem.* Táką tedy, ná Marſowym Polu; pokázawſzy Cnotę, y Rycerſką odwágę:
y ták wielkiemi, utorowáwſzy ſobie, do nieśmiertelney chwáły y ſławy; tryum-
falnemi akcyami drogę, Wielki *HETMANIE*: *Veſtris perenniter, ſolidatur mea ſolea
uſibus*: odbieráſz potym, nie iuż iednego tylko Pola; ále wſzyſtkich Gránic, cá-
łego Polſkiego Pánſtwá; ſuperintendencyą: przy konferowáney Tobie, Wielkiey
Buławie; Korony Polſkiey: od *NAIASNIEYSZEGO* AUGUSTA *WTORE-
GO*, *KROLA y PANA* náſzego; miłościwego, Polſkiego: *Vidiſti virum velocem in
opere ſuo, coram Regibus ſtabit: Prov: 22.* Zá to żeś był prędkim, y lotnym; w fun-
kcyi, *HETMANA* Polnego: *vidiſti Virum velocem, in opere ſuo*: odbieráſz ták wiel-
ką Rángę, ták wielką Godność; że pierwſzą práwie, przy Krolewſkim boku: *Vi-
diſti Virum velocem in opere ſuo, coram Regibus ſtabit.* Y oto iá, przy konferowá-
ney Tobie; ták wielkiey *HETMANSKIEY* Godności: mowię ná pochwáłę Two-
ią, co nápiſał *Statius lib: 4to. Sylvarum*; chwáląc Tertuliuſza, podobną odbieráią-
cego komendę; od Germaniká Ceſarza: *Te Germanicus, arbitrum ſequenti; Anno-
næ dedit, omniumq; late præfecit, Regionibus viarum.* To mowię ſamo, y iá o Tobie;
Wielki Koronny *HETMANIE*: álbo coś troche odmieniwſzy: *TE AUGUSTUS*, álbo
też y ták, *Te Germanicus*; (bo y ták práwda): *Te AUGUSTUS, Te Germanicus; arbitrum
ſequenti annonæ dedit: omniumq; late prefecit, Regionibus viarum.* Ciebie, *NAIASNIEY-
SZY* náſz *PAN y MONARCHA*; AUGUST *WTORY*; *Te AUGUSTUS*: Ciebie, wiel-
ki tenże ſam *XIĄZE; y ELEKTOR*, Niemieckiego Pańſtwá: *Te Germanicus: Arbitrem*,
czyli *Superarbitrem* uczynił, Wielki *HETMANIE*; wſzelkich woiennych dyſpo-
zycyi: *arbitrum ſequenti annonæ dedit*: y Tobie zlecił, całego Polſkiego Pańſtwá;
ták obſzernych Gránic, ſtaránie y pilność: *omniumq; late prefecit, Regionibus viarum*.
Ktorą Ty odebráwſzy, godność y Kommiſs; pokazałeś Polſkiemu Swiatu: że wie-
dziana, komu konferowána; ták wielką Godność, w Wielkiey Buławie He-
tmańſkiey: *Scio, cui credidi.* Tu bowiem náprzod pokázałeś, co to umie mą-
drość y odwágá; Wielkiego *HETMANA*: w dozieraniu cáłości, Oyczyzny Grá-
nić y Pańſtwá: kiedy nietylko ſtaráłeś ſię, w Pokoiu onę konſerwowáć; *Poſuit
fines tuos, pacem*: ále y tę, ktore były *in periculo*; w niebeſpieczeńſtwie, by kiedy
od Korony Polſkiey nieodpádły; pięknieś ię utrzymał: iáko Kurlandzkie ták
záwiłę, y niebeſpiecznę; pokázały, y pokázuią intereſſa: ná żadne niewzdrygaiąc
ſię, nieprzyiazne zámachy; wſzelkim zábiegaiąc, potaiemnym zdrádom y fa-
kcyom: *Tu ne cede malis, ſed contra ardentior ito; quo te Tua Fortuna ducet. Virgilius,
Æneidos 6to.* Tu pokázałeś, wſzyſtkim; *Wielki HETMANIE*: żeś miał w ſobie ſkoncen-
trowáne, wſzyſtkie tę przymioty y cnoty; ktore *Wielkiemu* náleżą, y ſą przyzwoitę:
Hetmanowi: ktorę to ták opiſuie, *Wielki* Mowca Rzymſki. *Cicero; orat: pro lege Manilia*:

Labor in negotiis, fortitudo in periculis; industria in agendo, celeritas in conficiendo: Consilium in providendo. Wielkiego HETMANA tę ſą, y powinny bydź Cnoty; mowi *Cicero;* to ieſt: uſtawiczná práca, w intereſſach Oyczyzny; á prawie nieuſtáiąca: *Labor in negotiis:* we wſzelkich niebeſpieczeńſtwách, nieuſtráſzone ſerce; y rezolucya: *fortitudo in periculis:* w dyſpozycyach y ordynanſach, oſobliwſzá animadwerſya; y induſtryá: *in agendo industria:* w exekucyi tychże ſamych, iák náyprędſzá expedicia: *celeritas in conficiendo:* y przezorna we wſzyſtkich okurrencyach, ktore ſą y bydź mogą; rádá: *Consilium in providendo.* Te tedy mowię, Wielki HETMANIE: miałeś w ſobie wſzyſtkie ſkoncentrowáne Cnoty y przymioty; Wielkiemu nálezącę Wodzowi: iáko ci to zawżdy, przyznawáła Polſka; podźiś dźień, toż ſamo przyznaie: y názawſze, przyznáwáć będźie; poki tylko trwáć będźie, pamięć y ſławá; ták wielkiego, Imienia Twego: *Facta Ducis vivent, operosaq; gloria rerum: Hæc manet, hæc avidos; effugit una rogos. Virgilius, Epist: ad Livium.* Pokazałeś ieſzcze y to, Wielki HETMANIE: że wſzelkich Twoich chwálebnych, y triumfalnych akcyi; wſzelkich mądrych dyſpozycyi, y ordynanſow: nie inna byłá impreza; tylko náprzod, *amor boni publici:* miłość y kochanie, Oyczyzny Twoiey: *Quo amor Patriæ duxit.* Konſerwacya, iey wolności: *Quo amor Patriæ jussit:* á przy tymteż oráz, by y Twemu Imieniowi; nieśmiertelna ztąd byłá chwała, y ſławá: *Belli Dux, facinorum suorum beneficio; unice ad nominis immortalitatem & gloriæ incrementum, veluti ad terrestrem beatitudinem aspirat:* iáko mowi, *Author Symbolicus.* Iákoż y ták ieſt: żeś ſobie utorowáł tryumfalną, do nieśmiertelney chwáły y ſławy drogę; kiedyś ták mądre y chwálebne, ták wſpaniałe y tryumfalnę; Twych Heroicznych Cnot y akcyi, zoſtawił ślády: ná wiekopomne chwále, y ſłáwe, Wielkiego Imienia, ſwego: *Viam Sapientiæ, & semitas æquitatis.* A luboś ią dość chwálebnie, dość pięknie utorowáł; ſam przez ſię: *Viæ ejus pulchræ:* atoli iednak z tym wſzyſtkim, ſtaráłeś ſię ieſzcze y oto, byś ná tey, Twey tryumfalney drodze: y innych, IASNIE OSWIECONYCH; IASNIE WIELMOZNYCH, FAMILIY POLSKICH; ktoreś z ſobą záproſił, *in Socios Viæ & vitæ:* w towárzyſtwo y nierozdzielne komitywę, życia y drogi; *in socios viæ & vitæ:* byś mowię y Tych, tryumfalne ozdoby, ná Twey chwálebney poſtawił drodze; ná większy záſzczyt y chwáłę, ták Wielkiego Imienia Twego: *Nobililis Appia, crescit: Statius lib: 4to, Sylvarum:* álbo ieſzcze lepiey, z tymże ſamym y powtornie mowiąc; *lib: 4to, Sylvarum: Appia longarum, teritur Regina viarum.* Tu álbowiem náprzod ſtawá, ná tey triumfalney Twey drodze; *& quasi agmen ducit;* Herbowna IASNIE WIELMOZNEGO DOMU CETNEROW; PRZEROWA: to ieſt, CHORAGIEW: *Vexilla & meritum, dantur. Silius, lib: 10:* ktorąś Ty záproſił, y wziął *in sociam viæ & vitæ:* w IASNIE WIELMOZNEY CETNEROWNIE, STAROSCIANCE LWOWSKIEY; *primo voto & thoro,* ulubioney Zonie Twoiey: á znią oráz y wſzelkie honory y tryumfy; tego IASNIE WIELMOZNEGO DOMU; *Signisq; relatis, indivisus honos: Silius lib: 8vo.* Tu potym idzie, ná tęż ſamą, tryumfalną drogę; IASNIE WIELMOZNEGO KUNICKICH DOMU Herbowny BONCZA; to ieſt, IEDNOROZIEC; á znim, cáłego niemal Polſkiego Swiata ozdoba: *Deos, Cœlumq; & sidera; Cornu temperat: Claudianus:* ktoregoś Ty przyiacielſkim, zwábił affektem; (iák ieſt zwyczay, IEDNOROZCOW zwábiać): *Virgineo, mansvescit amore:* w Oſobie, IASNIE WIELMOZNEY LUDOWIKI KUNICKIEY, Twey *2do thoro & voto,* ulubioney Zonie: ktorey to, IASNIE WIELMOZNEY PANI; ták wielką zácność y Godność; ták iey całego IASNIE WIELMOZNEGO DOMU; iáko też y ſzczegulnie, Iey Cnot y Przymiotow; gdy nie ieſt, ná tey Pugrzebowey funkcyi; czas y mieyſce, opowiadać chwáły y pochwáły; iedną tylko winną y náleżytą, iey Godności y Honorowi; weneruię obſerwáncyą, y uniżonością. Tę iednák z tym wſzyſtkim dźiś, tey Wielkiey Páni Cnote wſpominam: *pro cunctis sufficit una:* ktorą wſzyſcy ná oko, dźiś widźiemy: kiedy ták według affektu ſwego, przeciwko

Tobie;

Tobie; Wielki HETMANIE: iáko też y według wrodzoney swey, Pańskiey magnificencyey y choynośći; ták ci wspaniałą y chwálebną, tę ostatnią świadczy usługę; wszytko to czyniąc, iedynym swym sumptem, y dyspozycyą: ktorá to mowię, ták chwálebna y wspaniała; iey uczynność; y ostátnia Tobie usługa: nietylko teráz, u nas w pamięci; ále y ná potym, gdzie tylko o niey słyszeć y wiedźieć będą; trwáć záwsze będźie: *Cornuaq; auratis, miram referentia formam; Postibus inscribunt: longum mansura per ævum. Ovidius, 15. Mettham:.* Wstępuie potym, ná tąż samą tryumfalną drogę; y Herbowny IASNIE OSWIECONEGO KONIECPOLSKICH DOMU, Pobok; to iest PODKOWA; *Cæsaris & famæ, vestigia juncta tenebis: Propertius, lib: 5tio:* ktorąś Ty, z obligował sobie; przez IASNIE WIELMOZNA ELZBIETĘ z RZEWUSKICH KONIECPOLSKA, Woiewodzinę Sierácką; Rodzoną Siostrę Twoię: y dodaie osobl wszego splendoru, Twey Tryumfalney drodzę; gdy się tym sposobęm, wráz z Twoią znayduie Herbowną PODKOWA: *Fulgentes, Soleæ candore: Ovidius:* álbo iák mowi, *D. Venantius Fortunatus: hinc disposito, comitatur gloria cursu.* Odzywáią się ná teyże samey, Twey tryumfalney drodzę; z swym tryumfalnym tákże głosem, y okrzykiem: Herbownę, IASNIE WIELMOZNEGO KRASICKICH DOMU, ROGI: *Strepuerunt, Cornua cantu: Virgilius:* Ktoreś Ty podobnym tákże, z obligował sobie sposobem; przez IASNIE WIELMOZNA ELEONORĘ z RZEWUSKICH KRASICKA, Kásztellanowę Chełmską; Rodzone tákże Siostre Twoie: y nietylko czynią ci, ten tryumfalny ápplauz; ále przy tym oráz, y tryumfalnym zásćieláią Twę drogę; kwieciem: iáko o iákichsi nápisał Pòéta, Klaudian Rogach: *Imbresq; Rosarum; & Violas pleno, fuderunt Cornua nymbo.* Stawá záś takze, przy tych ozdobach; ná teyże samey, Twey tryumfalney drodzę: ledwo rowny szácunek maiący, swey ozdoby y Jásności; *Huic Venerabilior, de Cruce surgit honor: D. Venantius Fortunatus:* y Herbowny IASNIE OSWIECONEGO POTOCKICH DOMU; PILAWA: *Vexillum sublime CRUCIS: Prudentius:* y tę Tryumfalną Twą drogę, ták niewypowiedźianie zdobi; iák zwykł Cesarskie y Krolewskie zdobić skronie y Korony: *obtulit arma Crucis, cumulans Tua bella triumphis. D. Venantius:* á to w rekompensę, affektu Twego: żeś ulubionę Core Twoie, dał IASNIE OSWIECONEMU DOMOWI Twemu; w Osobie IASNIE WIELMOZNEGO na ten czas STRAZNIKA Litewskiego; á teráz, WOIEWODY Bełzkiego: *Obtulit arma CRUCIS, cumulans Tua bella triumphis* A przy tych oráz, IASNIE OSWIECONYCH, IASNIE WIELMOZNICH DOMACH, y FAMILIACH: Stawáią tákże y inne, práwie nizliczone Domy y Familie; z temi skolligowáne: ktorych wyliczyć wszystkich, niepodobna; *Numera stellas, si potes:* Ktorychmi wszystkich, wychwálić niemożná; bo, *copia me in opem fecit:* tę tedy mowię wszystkie, dodáią Twey Tryumfalney drodze; osobliwszey ozdoby, honoru y sławy: *hæc semita laudum* iáko Symbolista, przypisał Niebieskiey; z niezliczonych Gwiazd, uformowáney drodzę: *hæc semita laudum.* Y iużby ci dość było, do nieśmiertelney chwáły y sławy; Wielki HETMANIE: tu ná tey mecie stanąć; á więcey niepostępowáć: *nec plus, nec ultra:* bo iuż dość masz dotąd, nieśmiertelney chwáły y sławy; iużeś dość tryumfalnie y chwalebnie, utorowáł sobie drogę; do wiekopomney chwáły, y záwżdy trwáłey sławy: *fecitq; viam, sibi vivus in astra: Petrarcha lib: 2do Africæ:* álbo też z drugim, mowiąc Pòétą; *Inter has terras, Cælum sibi meruit Hercules.* Ale że cię tu iesżcze, ná iedną záprasżáią drogę; y gośćiniec: á drogę táką, ktorá iest nieodbita; y trzeba koniecznie wszystkim przez nie puiśc: *Omnes una manet vox, calcanda semel via lethi:* iáko mowi Horácyusz, *lib: imo carm:* droga pospolita y nieodbita, całemu Národowi ludzkiemu: *En viam universæ carnis, ingredimur:* iáko ią názwał, wáleczny Izráelski Wodz Jozue; y Krol Dáwid, umieráiąc: *En viam universæ carnis, ingredimur: Regum 2do:* więc musisz iesżcze, y tę odpráwić drogę; Wielki HETMANIE: byś do terminu wieczney szczęśliwości, y nieśmiertelności doszedł; gdyż tám, tą

Cz dro-

drogą trzebá koniecznie iść; á inszey niemász, náwet y ścieszki: *Ad immortalitatem, morte transgredimur; nec potest vita æterna succedere, nisi hinc contingerit emigrare:* iáko mowi S. Cypryan, *de immortalitate.* Ná tę tedy záwołány, od BOGA drogę; widzę żeś się niezástraszył Wielki *HETMANIE:* ále y owszem, odważnieś ią y chętnie przyiął; bo ci ták należało, y iáko Wálecznemu HETMANOWI; y iáko CHRZEŚCIANSKIEMU PANU: *Cunctis diebus quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea: Iob 14.* Pokiś po tryumfalnych deptał drogach; *numerasti victoriis gressus:* Stáráleś się, o tę Cnoty; ktore tamtey, przyzwoite były drodzę: *Qui studet optatam, cursu contingere metam; multa tulit: Horatius:* teráz zaś, gdy ná inną wychodźisz drogę; *Revertatur pulvis in terram suam, & spiritus redeat ad DEUM, qui dedit illum: Eccl: 19:* Starász się o te Cnoty; ktore tey są przyzwoitę, y należące drodzę: *Solamq, viam, superesse salutis: Petrarcha lib: 6to Africæ:* Kiedy słuchaiąc náuki, Doktorá Národow Páwła; *ad Hæbr: 13tio: Per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in Authorem fidei; & Consummatorem, JESUM CHRISTUM:* tymeś szedł trybem: ktoren ci y nam wszystkim, opisał Doktor Národow; Apostoł Paweł: *per patientiam:* kiedy przez pułczwártá práwie Miesiącá, tęś uprzykrzoną; bo w ták ciężkich paroxyzmach, y bolach: odpráwiał z wielką cierpliwośćią, drugim do zádźiwienia, y oráz do zbudowánia, drogę: *Per patientiam curramus ad propositum nobis certamen.* A iáko w tamtey tryumfalney drodze, nie ną iedney tylko fundowáłeś się Cnocie; ále ták wiele Heroicznych y Rycerskich, pokázałeś w sobie ákcyi: *agilitate, & pondere: vi, & velocitate: acie, & soliditate: nec mora, nec requies: meta nulla laboris:* y tym innym, tysiączne podobnę; *donec ad metam:* tak y w tey drugiey drodze, nie na iedney tylko fundowáłeś się Cnocie; ále wiele innych, dobráłeś sobie: przez ktorebyś do szczczęśliwey, mogł był dość mety, y terminu: *sic currite, ut comprehendatis:* Kiedy náprzod, szedłeś tą wiarą; *per fidem enim ambulamus, non per speciem:* Szedłęś mowię, tą statecznie Wiarą; ktorąć Swięty Kátolicki Kośćioł podał: y ktoręś miał, z IASNIE WIELMOZNICH ANTENATOW Twoich: z tym się záwżdy protestuiąc, przed BOGIEM y ludźmi; że iáko w tey wierze żyłeś, ták y w teyże samey umieráć chciałeś; *per fidem enim ambulamus, non per speciem.* Przyłączyłeś ieszczę do tey Cnoty, y Chrześciáńskiey nádźiei Cnotę; kiedy ten Akt czyniąc przed Bogiem, mowiłeś: *Si dicebam motus est pes meus, misericordia Domini adjuvabit me: Psalm: 117.* Jeżelim też iáko człowiek, w czym zá życia mego wykroczył; tedy mam nádźieie w Miłosierdźiu Boskim, że mię w tym wesprze: *Si dicebam motus est pes meus, Misericordia Domini adjuvabit me.* Pokazáłeś tákże w sobie, y z Wolą Boską we wszystkim zgadzanie się; y rezolutną akceptacyą śmierci: kiedy nietylko przed Spowiednikiem mowiłeś, ey gdyby prędko umrzeć y pośc do BOGA; ále y ten rezolutny Akt, czyniłeś: *Si ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala; quoniam tu mecum es: Psalm: 22.* Niewzdrygam się bynamniey chodzić, przez tę okropnę ścieszki; y drogi, śmierci: bo mam ufność w BOGU moim, że będzie przy mnie; y zemną: *Si Ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala; quoniam tu mecum es.* Y oto iá, Wielki *HETMANIE:* widząc y wiedząc wszelkie okoliczności, ták śmiertelney Twey choroby; ktorá pod czas Rycerskiego, zá-żeła się we Lwowie Koła: iáko też y śmierci samey Twoiey, ktorá cię ztamtąd iuż nie wypuściłá: to przy konkluzyi życia Twego, to ieszcze mowie ná pochw..ę Twoią, mowić y pisać będę: co uczony Symbolista, lotnemu y prędkiemu Pegazowi; pod ciężarem tryumfalnych Łupow upádaiącemu, y obumieráiącemu, nápisał, y przypisał: *Magnarum rerum pondere gravati, deficimus:* obciążony wielkim ciężarem, ták tryumfalnych Łupow; iáko też y interessow, cáley Oyczyzny: padáć pod śmiertelny kámień, y umieráć muszę: *Magnarum rerum gravati, deficimus.* Mowię y to ná Twą pochwáłę, co uczony *Abulensis cap: 50 in Genesim;* o Smierci Wielkiego Egiptu Vice-Reja, o Pátryarsze Jozefie nápisał: *Mortuus fuit ante alios, quia curarum pondere gravabatur; cum ministraret, disponeretq, omnia nego-*

tia

tia Regni. Nie ták ci ieszcze latá dokuczyły, Wielki HETMANIE: iáko tak
wielkie interessa, cáłey Oyczyzny; ták wielkie dyspozycye, cálego Rycerstwa
Polskiego: że pod ciężarem onychże, upaść musiałeś; y onę twym własnym, zá-
pieczętowáć życiem: *Mortuus es ante alios, quia curarum pendere gravabaris; cum mi-
nistrares, disponeresq; omnia negotia Regni.* Piszę ieszcze y to, iuż ná Twym śmier-
telnym Grobie; co uczony Petrárcha, *lib: 3tio Africæ;* nâpisał: *Longævus, nimioq; A-
tlas sub pondere fessus; Deposuit cælum ac Stellas, sic ipse quievit.* Piastowáłeś dość pię-
knie y chwalebnie, w twych rękách; HETMANSKĄ BUŁAWĘ: nosiłeś dość wspa-
niale, też samą HETMANSKĄ Godność; w Twey Wielkiey y Godney Osobie: u-
trzymywáłeś w tym charákterze, dość statecznie y mocno; wolność y całość
Oyczyzny: iáko drugi niewzruszony Atlas, *Longævus nimioq; Atlas sub pondere fessus:*
teraz iuż ciężarem ták Wielkich prác y interessow, będąc do ziemi przyciśniony;
pod tąż samą, spoczywać musisz: skończywszy ták ślicznie y pięknie; Hetmańską
Funkcyą; y zádosyć uczyniwszy ták Wielkiey Godności, y charákterowi: *Lon-
gævus, nimioq; Atlas sub pondere fessus; Deposuit Cælum ac stellas, sic ipse quievit.* Y o to te-
ráz, należałoby mi tu zaraz; opłákiwać tak wielką stratę y zgubę Oyczyzny ná-
szey; w ták Wielkim Iey SENATORZE, y HETMANIE: ále że to iest *irreme-
diabile damnum,* iuż tego żalámi naszemi powetować niemożemy; *ad amissa non
datur regressus:* á do tego, żebym też y sam sobie niekontrádykował; *ne palinodiam
canam:* co innego mowiąc ná początku, á co innego przy dokończeniu Kázania:
bom się z tym z rázu protestował, że żalow, ktore iuż sam czas uspokoił; niechcę
wzniecać: *nænia, ineptum & inconcinnum carmen: Nonius:* Więc wszystkie tę kon-
dolencye y żale, bardziey ná sercu kochaiących; á na pámięci wdźięcznych y ży-
czliwych, zápisuię: á niżeli obszernemi, wyrážam słowy: *Scribent æternis, Stillico-
nem sidera fastis. Claudianus.* Teráz tedy tylko, zádosyć czyniąc zwyczaiowi; zá
ktorym y iá iść muszę: *Consvetudo altera lex:* żegnam iuż NAIASNIEYSZY MAIE-
STAT AUGUSTA WTOREGO; KROLA y Pána Naszego, Miłośćiwego: Imie-
niem IASNIE WIELMOZNEGO WOIEWODY y HETMANA naszego; mowiąc te-
mi od niego słowy: *Vixi, & quem dederat cursum Fortuna peregi. Vigilius, 4to Ænei-
dos.* Zyłem do tych czás, do twych usług; NAIASNIEYSZY PANIE: *Vixi:* y com tyl-
ko szczęściem moim, miał sobie od ciebie zleconego; szczerze y prawdźiwie wy-
pełniłem: zádosyć czyniąc Funkcyi y obligacyi moiey: *Vixi, & quem dederat cursū For-
tuna peregi:* teráz zaś gdy iuż inną funkcyę y drogę odprawiać muszę; *Pars ul-
tima, cursus restabat: Ovidius, 10. Metham:* wierność y usługi moie, Pańskiey zale-
cam Łásce, y Pámięci; gdyż y Niebá zwykły tákowe, pamiętywáć usługi: *Cælo,
vestigia durant, Statius, lib: 1mo Thebaidum.* Zegnam Imieniem Iegoż, JASNIE O-
SWIECONY SENAT POLSKI: á między niemi, *Primos Patres Conscriptos;* to iest, *Illu-
strissimum, Excellentissimum ac Reverendissimum, Collegium Episcoporum:* mianowicie,
tych, ktorzy dźisieyszemu Pogrzebowemu Aktowi; swą poważną darowáli pre-
zencyą: mowiąc temi słowy. Wiem, IASNIE OSWIECENI y NAYPRZEWIELE-
BNIEYSI; Wiem IASNIE OSWIECENI, IASNIE WIELMOZNI inni; wspo-
zemną, SENATOROWIE: żeście mi to; przez swoy przyznáwali affekt; co nie-
gdyś przed Teodozyuszem Cesarzem, zwykli byli z ápplauzem mowić; iego
Senatorowie, o Palladyuszu: *Palladius Augustissimum Romanorum Imperium; fecit
breve & angustum: quia illud tanta celeritate circuit & pervolat, ut breve & angustum
videatur. Nicephorus, lib: 14.* Lubo dość są obszerne, Gránice Polskiego nasze-
go Państwá; NAIAŚNIEYSZY Nasz MONARCHO: átoli iednak prętkości y szybko-
śći, naszego HETMANA; zdaią się bydź dość małe, y szczupłe: gdyż Cnota
iego, záwdy ie prędko z lustrować mogła; w Hetmańskich iego dyspozycyach, y
ordynansach: *quia tanta celeritate circuit & pervolat, ut breves videatur.* Przyznáwali-
ście mi, y to: że w wszelkich wászych rekwizycyach; wszelkąście mieli ze mnie,
prędkość y łátwość: teráz zaś gdy ná inną drogę, śpieszyć się muszę, *ibit homo in*

domum æternitatis suæ: dźiękuie wam záwszelki affekt, ktoren y w sercach wászych doznáwałem; y z listow wyczytywałem: á dźiękuie y odpisuię, Herkowną *IASNIE OSWIECONEGO ARCY PASTERZA LWOWSKIEGO*; iáko Kolligata mego, y wspoł zemną *SENATORA*; Literą: dźiekuię ták iemu, iáko też y znim wráz wszystkim; y ostatnią oráz daiąc, wáletę: *æternum scribit, litera nostra vale.* Zegnam Imieniem tegoż, *IASNIE WIELMOZNEGO WOIEWODY y HETMANA:* y Ciebie *IASNIE WIELMOZNE, WIELMOZNE; URODZONE*, cáłe *RYCERSTWO* Polskie; y cáłá *KAWALERYA*, Oyczyzny nászey Polskiey: wráz z *IASNIE WIELMOZNYM*, Godnym y Zácnym *RYCERZEM*; Generálnym REGIMENTARZEM Twoim: y mowię do Ciebie, temi od niego słowy: *Exiguum nobis vitæ curricullum, natura circumscripsit, immensum gloriæ: Cicero pro Rabir: & Verr:* Lubo nam natura, bardzo máły bieg życia náznaczyłá: *Exiguum nobis vitæ curriculum, natura circumscripsit:* átoli iednák z tym wszystkim, lubo nas w iednym uposledziłá; w drugim iednák nádgrodziłá, kiedy *immensum gloriæ:* Kiedy niezámierzony termin, chwáły y sławy; nam pozwoliła: *immensum Gloriæ.* Iám tedy iuż ten termin dopędził y przeszedł: *Iamq; iter emensi, casus superavimus omnes: Virgilius:* teráz Wászey się nieugásłey, zálecam pamięci; niezmierzoney oráz życząc, chwáły y sławy: *Iamq; iter emensi, casus superavimus omnes.* Zegnam y Ciebie Imieniem iego; *dimidium Cordis sui:* *IASNIE WIELMOZNA WOIEWODZINO BEŁSKA* HETMANOWA WIELKA KORONNA: y dźiekuiąc Ci, zá wszelki affekt przeciwko niemu; á mianowicie zá tę dźisieyszą, Twą ostatnią usługę Iemu; mowię temi słowy: że ile w Twym sercu, po Smierci ták Wielkiego Męża Twego; żálow było: ile przy tey ostátniey Twey usłudze, ták wiele fasołow y stárania: *Et labor & lacrymæ, & gemitus & tristitia curæ; Pectora torquentes, habitarunt corde sub isto:* tyle wdźięczności wźáiemnie, y pamięci niewygasłey; ná wieki u niego mieć będźiesz: *Solus amor Cordi, curaq; semper erit. Cornelius Gallus.* Zegnam y Wás, Imieniem Oycá Wászego; *IASNIE WIELMOZNE* ukochane *POTOMSTWO* iego: ták w Wielkich Synach; iáko y w niemnieyszych Corách; osobliwie *delitium Cordis sui,* Jasnie Nayprzewielebnieyszą Xieni Klásztoru Lwowskiego, Wszystkich Swiętych: y mowię do wás, á mianowicie do Ciebie *IASNIE WIELMOZNY* PODCZASZY Koronny; y *IASNIE WIELMOZNY* STAROSTO Drohowiski: mowię słowy Oycá Wászego: *Hec gradiere viâ, quiâ nos præcessimus omnes: Ausonius.* Ják trzymam po Wás, ták też y do tego animuie Wás: á żebyś y Ty *IASNIE WIELMOZNY* PODCZASZY Koronny, y Ty *IASNIE WIELMOZNY* STAROSTO Drochowiski; tákową podobną szedł drogą: iáko ią do nieśmiertelney chwáły, y sławy, nietylko wielcy Antenaci Wáśi, ále też y iá Wász ukochany y kochaiący torowáł sobie drogę Ociec: *Hac gradiere viâ, qua nos præcessimus omnes.* Zegnam y Ciebie od niegoż, *IASNIE WIELMOZNY WOIEWODO BEŁZKI*; áffektem Synie: y Imieniem Iego, ná Twoy Cię Herbowny KRZYZ obliguię: *In CRUCE vota facit: Ovidius, lib: imo de Ponte:* á żebyś nierozdźielnym affektem, certowáł y po Smierci iego z nim; w Osobach, cáłego *IASNIE WIELMOZNEGO DOMU* Iego: *At mihi Crux Cuspis, Crux Scutum; Cruxq; Corona: Hac legar, hac feriam, hac Pacis fœdera firmem: D. Ennodius.* Zegnam y Ciebie, Imieniem Kochanego Stryia Twego; *IASNIE WIELMOZNY* KRAYCZY Koronny: ktory cię iesżcze zá życia swego, w Pułkownikowskiey widząc Cnocie y Godności: y z tego się cieszac, żeś Ty iuż szczęśliwie wstąpił; w tryumfalne Wielkich Antenatow Twoich, śladŷ; y co ráz, á coráz teráz, do dalszych sobie toruiesz drogę Honorow: żegna cię *IASNIE WIELMOZNY* kochany Stryi Twoy; y oráz dalszych szczęśliwych progressow, życząc; mowi: *Care Nepos Patrias, felix moderare secures: Claudianus.* Zegnam Imieniem tegoż samego, *IASNIE WIELMOZNEGO WOIEWODY* y HETMANA: y wszystkich innych, *IASNIE WIELMOZNYCH KOLLIGATOW* Iego;tak *ratione Sanguinis,*iáko też *& affinitatis*; náleżących do niego: á mianowicie, *IASNIE WIELMOZNEGO y NAYPRZEWIELEBNIEYSZEGO*; Iego-

mości

mości Xiędzá SZUFRAGANA KRAKOWSKIEGO: y *IASNIE WIELMOZNEGO*, Je-
gomości Páná STAROSTĘ NOWOSIELECKIEGO: iáko Rodzonych Bráci, *IASNIE*
WIELMOZNEY *WOIEWODZINY* y HETMANOWEY: żegnam, mowiąc od
niego temi ſłowy; ták w poſpolitości; iáko też y w ſzczegulności, do każdego: *At ſem-*
per Te corde gerens, properansq́; reverti: Petrarcha, lib: imo Africa Lubo od *W*ás oddali-
łem ſię ciałem, y Duſzą: przecieſz iednak, záwżdy *W*ás w pámięci y affekcie;
iák obecnych mieć będę: *At ſemper te corde gerens, properansq́; reverti.* *W*y zaś
wzaiemnie, w żywym affekcie Serc wáſzych; mnie Konſerwuycie: y w żywey Pamię-
ci, mnie mieycie: *Videbo corde, mente complectar piâ; ubiq́; præſentem mihi: Pontius*
Paulinus. Ták tedy uczyniwſzy oſtatnią *W*áletę; komu náleżało *de jure & con-*
ſvetudine; Imieniem *IASNIE WIELMOZNEGO* *WOIEWODY* BEŁZKIEGO,
HETMANA *W*ielkiego Koronnego: teráz znowu Imieniem tychże ſamych,
ktorychem żegnał; y Imieniem wſzyſtkich innych życzliwych, wſzyſtkich wdzię-
cznych; *& Nomine bene ſentientium:* Składam ná Tryumfalney drodzę, tego *W*iel-
kiego *HETMANA*; *Vota*, applauzy y chwáły: *Sequimur Votis:* w ten ſpoſob, iáko
niegdyś uczynił Xantiles; ná Pogrzebie *W*alecznego Peryklesá: gdźie wziąwſzy
iego Rycerſką ſzátę, krwią włáſną iego ufarbowáną; y pokáźawſzy cáłemu
ludowi, záwołał: *Videte Cives, chlamydem Ducis; & date ei Coronam:* Spoyzrzyicie
Oyczyzny Synowie, ná krwią Rycerſką záfarbowaną ſzáte; *W*ielkiego *WODZA*
*W*áſzego: á zá to iego męſtwo y odwágę, daycie mu Koronę chwáły: *Videte*
Cives chlamydem Ducis, & date ei Coronam. Toż tedy y iá ſamo, álbo coś trochę
odmieniwſzy; mowię: *Videte Cives, viam triumphalem Veſtri Ducis, & date ei Coro-*
nam. *W*idźieliście y widźicie, Przezácni moi Audytorowie: iák ſobie wálną
y tryumfalną, do nieśmiertelney Chwáły y ſłáwy; utorowáł drogę: wielkiemi
ſwemi, Rycerſkiemi ákcyami; *W*ielki náſz *HETMAN* Koronny, y WOIE-
*W*ODA BEŁZKI, *STANISŁAW MATEUSZ*, RZEWUSKI: *Viam ſapientiæ,*
& ſemitas æquitatis: więc iáko *W*álecznemu *WODZOWI*, daycie mu zá
to; chwáły y ſłáwy, Koronę: *Videte Cives viam Ducis, & date ei*
Coronam: á iáko zaś Chrześciańſkiemu PANU, życzcie mu;
(ieżeli iey ieſzcze niedoſtąpił): wiekuiſtey w Niebie
chwáły y ſłáwy Korony: *Videte Cives,*
viam veſtri DUCIS; & date
ei Coronam.

Cieb
hie:
fac